

(KA/2657/28.02.01/2024)

**Lausunto Kansallisarkistolle koskien päätösluonnosta
Julkishallinnon taloushallinnon, hallintoasiain ja tiedonhallinnan
asiakirjojen ja tietoaineistojen pysyvä säilytys**

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Kansallisarkiston päätösluonnoksesta Julkishallinnon taloushallinnon, hallintoasiain ja tiedonhallinnan asiakirjojen ja tietoaineistojen pysyvästä säilytyksestä.

**Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämissuhteet
päättösasiakirjaan Julkishallinnon taloushallinnon, hallintoasiain ja
tiedonhallinnan asiakirjojen ja tietoaineistojen pysyvä säilytys.
Onko päätös selkeä ja ymmärrettävä? Onko sitä tarpeen täydentää
joltain osin?**

Päätös itsessään on selkeä ja ymmärrettävä eikä sitä tarvitse täydentää.

**Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämissuhteet
perustelumuuistikirjaan. Onko perustelumuuistikirja selkeä ja
ymmärrettävä? Onko sitä tarpeen täydentää joltain osin?**

Perustelumuuistikirja on riittävän selkeä ja ymmärrettävä, mutta hyötyisi tekstin tiivistämisestä ja oikeakielisyyden tarkastamisesta. Arkistointitermin muuttunut merkitys ei ehkä tule riittävästi ilmi muistikirjan tekstistä. Ristiriita tiedonhallintalain ja vielä voimassa olevan nykyisen arkistolain

näkemyksessä arkistoinnista ansaitsisi maininnan tässä yhteydessä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi. Koska uudistettu arkistolaki on kuitenkin tulossa ja nykyisen arkistolain ja tiedonhallintalain väliset ristiriidat ovat siten ainakin lieventymässä, voi pohtia, kannattaako tätä päätösluonnosta sitoa vielä voimassa olevaan arkistolakiin.

Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämissuositukset liitteeseen 3 Taloushallinto. Onko pysyvään säilytykseen määrätyillä asiakirjoilla arkistollista arvoa vai pitäisikö pysyvän säilytyksen rajoituksia mielestänne muuttua? Onko toimintaprosessit ja asiakirjat määritellyt kattavasti? Jos on puutteita, mainitkaa puuttuva toimintaprosessi, asiakirja ja arvionne arkistollisesta arviosta.

Onko lausuntojen yhteenvedon pysyvä säilytys perusteltua? Kaikista pyydetyistä lausunnoista ei välttämättä laadita yhteenvedoa. Ne eivät myöskään aina ole asian puolesta niin merkityksellisiä, että yhteenvedoa kannattaisi laatia tai sen pysyvää säilytystä harkita.

Perintö- ja lahjoitusasioihin liittyviä asiakirjoja ei ole eritelty lainkaan, vaikka prosessiin voi kuulua useampia, kuten rekisterimerkintä, lahjakirja, testamentti, sopimuskirja (rekisteri säilytettävistä lahjakirjoista ja testamenteista), perukirja, lahjoitussopimus ja sen liite sekä mahdollinen hallinnollinen täydennys-, päätös-, tiedotus- ja muutoksenhakuprosessi. Aivan kaikki niistä eivät välttämättä vaadi pysyvää säilytystä.

Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämissuositukset liitteeseen 4 Hallintoasiat. Onko pysyvään säilytykseen määrätyillä asiakirjoilla

arkistollista arvoa vai pitäisikö pysyvän säilytyksen rajauksia mielestänne muuttaa? Onko toimintaprosessit ja asiakirjat määritelty kattavasti? Jos on puutteita, mainitkaa puuttuva toimintaprosessi, asiakirja ja arvionne arkistollisesta arviosta.

Samoin kuin liitteessä 3 Taloushallinto, myös liitteessä 4 Hallintoasiat esitetään lausuntojen ja lausuntopyyntöjen pysyvää säilyttämistä. Jälkimmäisessä se on toisaalta rajoitettu organisaation keskeisiin valmisteluasiakirjoihin, mutta myös hallintoasiain päätöksenteko mainitaan esim. toimielinten kohdalla. Tämä tuntuu hiukan epätasaisesti rajaukselta. Kysymyksiä herättää myös toimivallan mahdollinen delegointi: toimielimen päätös olisi pysyvästi säilytettävä mutta viranhaltijapäätös määräaikaaisesti säilytettävä. Koska delegointi mahdollistaa eri tasoilla tehtävät päätökset samasta asiasta, säilytysaika määräytyisi päättäjän mukaan, ei asian. Eikö se ole paluuta vanhaan arkistokaavan mukaiseen säilyttämisperiaatteeseen?

Neuvonta- ja ohjaustoiminnan alla oleva vastaus on yleensä vähämerkityksellistä toimintaa organisaation kannalta, se ei mielestämme täytä arkistoitavan aineiston vaatimuksia. Sama koskee työryhmien ja yksikkökokousten muistiota. Eikö niiden pysyvä säilyttäminen ole turhaa, kun kyse yleensä on organisaation normaaliin hallinnolliseen toimintaan kuuluvasta työskentelystä? Sama periaatteellinen ongelma on kyselyihin saadun vastauksen, raportin ja yhteenvedon pysyvässä säilyttämisessä.

Muutoksenhaku- ja lausuntoprosessissa syntyvien asiakirjojen arkistointi taho jää hiukan epäselväksi. Tekeekö sen lausunnon pyytäjä, ylin päätöksentekijä vai säilyttääkö jokainen organisaatio omat päätöksensä?

Onko tässä mahdollisuus yhtäaikaiseen säilyttämiseen useammalla eri taholla?

Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämisehdotukset liitteeseen 5 Tiedonhallinta. Onko pysyvään säilytykseen määrätyillä asiakirjoilla arkistollista arvoa vai pitäisikö pysyvän säilytyksen rajauksia mielestänne muuttaa? Onko toimintaprosessit ja asiakirjat määritetty kattavasti? Jos on puutteita, mainitkaa puuttuva toimintaprosessi, asiakirja ja arvionne arkistollisesta arviosta.

Tiedonhallintamalli sekä tietojärjestelmäluettelo muuttuvat jatkuvasti.

Niitä päivitetään tai tehdään kokonaan uudestaan. Esimerkiksi

hyvinvointialueen asiakas- ja potilastietojärjestelmien

harmonisointiprojekti, jossa suuri määrä kunnista siirtyneitä järjestelmiä

jää pois ja tilalle tulee huomattavasti pienempi määrä uusia järjestelmiä,

muuttaa molemmat täysin. Pitääkö kaikki tiedonhallintamallin ja

tietojärjestelmäluettelon eri versiot säilyttää pysyvästi vai pelkästään

viimeisin kummastakin? Tietojärjestelmissä on sekä määräaikaisesti että

pysyvästi säilytettävää tietoa. Miten säilytetään esim.

kokonaisarkkitehtuurikuvauksesta ne tietojärjestelmien osat, joissa on

pysyvästi säilytettävää tietoa? Myös tiedonohjaussuunnitelma on jatkuvan

muutoksen alla. Vaikka esim. tehtäväluokat muuttuvat melko harvoin,

metatietoja ja tehtäväluokkien sisältämiä prosessikuvauksia päivitetään

useammin.

Tiedonhallinnan järjestämisohjetta ehdotetaan määräaikaisesti

säilytettäväksi ja asiakirjahallinnan ohjetta pysyvästi säilytettäväksi. Tänä

päivänä tiedonhallinta kattaa myös asiakirjahallinnan. Onko tässä kaikuja

”vanhan maailman” arkistosäännöstä tai
arkistonmuodostussuunnitelmasta?

Tähän luonnokseen (liite 5, rivi 69) on Kansallisarkistossa lisätty tietoaaineiston nimeke: Rekisteröintitiedot. Mikä on näkemyksenne tietojen arkistollisesta arvosta? Entä katsotteko, että asiasta on tarkoituksenmukaista päättää tässä yleispäätöksessä vai Kansallisarkiston mahdollisesti myöhemmin antamassa erillisessä päätöksessä?

Missä muodossa tai järjestelmässä rekisteritiedot/metatiedot säilytettäisiin pysyvästi? Ne saattavat muuttua lainsäädännön mukana, tiedonohjaussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti. Kuinka meneteltäisiin tilanteessa, jossa tietojärjestelmässä on pysyvästi säilytettävät metatiedot mutta määräaikaisesti säilytettävää muuta tietoa? Jos järjestelmä ei sisälläkään varsinaisia asiakirjoja vaan ainoastaan metatiedot ja tiedot asioista, joista voidaan koostaa esim. raportteja? Tämä on ongelmana hyvin samantyyppinen kuin kokonaisarkkitehtuurikuvauksen osittainen pysyvä säilyttäminen.

Jos rekisteröintitiedot halutaan määrätä pysyvästi säilytettäväksi, erillinen päätös voisi olla tarpeen esimerkiksi jo toisessakin lausunnossa mainittujen järjestelmätoimittajien kannalta.

PL 33, 02033 LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUE

PB 33, 02033 VÄSTRA NYLANDS VÄLFÄRDSOMRÅDE

luvn.fi